

AVIZ
**referitor la proiectul de Lege privind modificarea și
completarea Codului penal, a Codului de procedură
penală și a unor legi speciale**

Analizând proiectul de Lege privind modificarea și completarea Codului penal, a Codului de procedură penală și a unor legi speciale, transmis de Secretariatul General al Guvernului cu adresa nr.22 din 26.02.2001,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a din Legea nr.73/1993 și art.48(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil proiectul de lege, cu următoarele observații și propuneri:

1. Proiectul de lege are ca obiect de reglementare modificarea și completarea Codului penal, a Codului de procedură penală și a unor legi speciale (Ordonanței de urgență a Guvernului nr.25/1997 privind regimul juridic al adopției, aprobată cu modificări prin Legea nr.87/1998, Legea nr.143/2000 privind combaterea traficului și a consumului ilicit de droguri, Legea nr.61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, republicată.

Rațiunea inițierii prezentului proiect are ca premisă numărul tot mai mare de manifestări antisociale grave, în general săvârșite cu violență, care au adus atingere siguranței cetățeanului și ordinii sociale; astfel, prin proiect se preconizează atât mărirea pedepsei închisorii (limita minimă ori maximă) în cazul anumitor infracțiuni, fie introducerea unor agravante.

Prin obiectul său de reglementare, prezentul proiect de lege se încadrează în categoria legilor organice.

2. Observații referitoare la Codul penal

a) La pct.1 din art.I s-a propus introducerea, în art.44 privind **legitima apărare**, a unui nou alineat, care ar deveni alin.3, prin care se consideră că este în legitimă apărare, până la proba contrarie, și acela care săvârșește fapta pentru a respinge pătrunderea unei persoane prin violență, viclenie, efracție sau prin alte asemenea mijloace într-o locuință, încăpere, dependință sau loc împrejmuit ținând de acestea.

Rațiunea modificării concepției privind legitima apărare, în cazul special al atacului săvârșit de agresor pe o proprietate privată asupra deținătorului acestuia nu pornește, în primul rând, de la locul săvârșirii faptei, ci de la împrejurarea că, deși se afla în acele locuri, victima trebuia - până în prezent - să facă dovada, în cazul că ar fi depășit limitele unei apărări proporționale cu gravitatea pericolului și cu împrejurările în care s-a produs atacul, că a procedat astfel din cauza tulburării sau a temerii, cazuri în care, dacă dovada nu putea fi făcută, **victima ajungea să fie condamnată mai sever decât agresorul.**

Pentru evidențierea faptului că proiectul propune - pentru situația avută în vedere - o nouă gândire, diferită de cea reglementată în primele două alineate, considerăm că **ipoteza vizată de proiect ar trebui scoasă din contextul art.44 și tratată ca un caz special de legitimă apărare, în care pătrunderea în acele locuri, prin violență, viclenie, efracție sau prin alte asemenea metode, să constituie, prin ea însăși, motivația respingerii ei prin orice mijloace de apărare a persoanei și de ocrotire a proprietății private, fără invocarea necesității vreunei proporționalități între intensitatea sau urmările posibile ale mijloacelor de apărare folosite și metodele nelegale sau frauduloase folosite de autor pentru a pătrunde pe proprietatea privată deținută de victimă.**

O astfel de reglementare ar putea fi realizată, din punct de vedere al tehnicii legislative, prin autonomizarea alineatului propus prin proiect, sub forma unui **articol separat** (art.44¹), cu un marginal propriu și care să nu facă vreo trimitere la dispoziții din art.44.

b) La pct.11 din art.I se propune introducerea în **art.189** privind infracțiunea de lipsire de libertate, a unui nou alineat, care ar deveni alin.4, privind o agravantă a faptelor din alin.1-3 pentru care pedeapsa

este închisoarea de la 5 la 20 de ani. Remarcăm însă că alin.2 și 3 care prevăd, de asemenea, forme agravante ale infracțiunii, au ca limită minimă specială a pedepsei tot **5 ani** închisoare. În aceste condiții, deși limitele maxime ale pedepsei închisorii sunt diversificate (15 ani, 18 ani, 20 de ani) propunem ca și limita minimă a pedepsei să difere, în funcție de gravitatea ipotezelor faptice reglementate.

c) La **pct.16** din **art.I** s-a propus pentru **alin.2** din **art.197** privind infracțiunea de viol, majorarea actualei pedepse de la 5 - 15 ani închisoare, la 5 - 18 ani închisoare.

Considerăm că textul ar trebui să facă unele distincții și să trateze separat ipoteza de la **lit.b**¹ (victima este membru al familiei), introdusă prin Legea nr.197/2000, prin care s-a introdus și **art.149**¹ care definește înțelesul sintagmei **membru de familie**, care îl include și pe oricare dintre soți.

Precizăm, totodată, că prin alin.(1) al art.197 din aceeași Lege nr.197/2000, a fost preluată, în mod necritic, **definiția violului** din proiectul de modificare a Codului penal aflat în pachetul privind reforma în justiție, astfel încât, în prezent, ipotezele care constituie excepție (violul săvârșit de femeie, relațiile sexuale între persoane de același sex) sunt tratate la fel cu relațiile hetero sexuale.

În acest context, relațiile dintre soț și soție, legitimate prin instituția căsătoriei, sunt tratate în același fel cu ipoteza în care autorul și victima nu au această calitate legală. Sigur, soțul nu trebuie să uzeze de violență în scopul consumării căsătoriei, dar dacă o face, el ar putea fi sancționat **pentru violențele exercitate**, și nu pentru viol.

De altfel, nu credem că armonia cuplului legal ar fi mai bine asigurată dacă asupra vieții soților ar plana oricând posibilitatea intervenției polițistului. Nici practica judiciară nu oferă elemente pentru a aprecia reacția socială în astfel de cazuri (abia s-a înregistrat o plângere a unei soții pentru viol), mai ales dacă avem în vedere severitatea pedepsei propuse (închisoare până la **18 ani**).

De aceea, sugerăm ca reglementarea propusă să fie reexaminată și adusă în limitele unei sancțiuni rezonabile, punându-se accent mai ales pe latura educativă și preventivă.

3. Observații referitoare la Codul de procedură penală

La **pct.2** din **art.II** privind modificarea art.160⁴ (liberarea provizorie pe cauțiune) credem că eliminarea condiției privind asigurarea reparării pagubei produse prin infracțiune, cel puțin în cazul

infracțiunilor patrimoniale, nu reprezintă o reglementare superioară celei existente.

4. Observații referitoare la legile speciale

La **pct.4 al art.V**, modificându-se **alin.2 al art.3** din Legea nr.61/1995 cu referire la două contravenții, s-a menținut măsura **suspendării activității localului public** pe o perioadă limitată. Această măsură nu mai figurează însă în cazul unor contravenții pentru care ea era prevăzută și care, potrivit proiectului, au devenit infracțiuni. **În aceste condiții, reglementarea celor două contravenții prevăzute în text devine mai severă decât în cazul contravențiilor devenite infracțiuni.** Reamintim, totodată, că legea penală prevede ca pedeapsă complementară, interzicerea, **pentru condamnat**, a dreptului de a exercita o profesie de natura acclcia de care s-a folosit pentru săvârșirea infracțiunii, nu și interzicerea activității **localului public** pe o perioadă fie și limitată.

5. Observații de redactare și de tehnică legislativă

a) Întrucât Codul penal a suferit, ulterior republicării, nu doar modificări ci și unele completări, propunem introducerea sintagmei “și completările”, postpusă cuvântului “modificările”, din cuprinsul părții dispozitive a art.I din proiect.

b) Având în vedere faptul că prin proiect se preconizează atât modificarea cât și completarea Codului penal, aceste evenimente legislative trebuie evidențiate distinct. Pe cale de consecință, este necesară introducerea sintagmei “se modifică și” imediat după referirile la articolele sau alineatele supuse modificării în cuprinsul pct. 3 - 7, 10, 13, 15 - 18, 21 - 23 și 26 - 28 ale art.I din proiect.

Reiterăm această observație și în ceea ce privește pct.1 - 5 și 7 ale art.II vizând modificarea Codului de procedură penală, pct.1 - 3 ale art.IV care se referă la modificarea Legii nr.143/2000 și pct. 3, 4 ale art.V care vizează modificarea Legii nr.61/1991.

c) În **art.I** la **pct.7**, în noul conținut al **alin.2 al art.184** ar trebui scris: **art.182 alin.1 sau 2**.

d) La norma de la art.II, este necesară inserarea, în partea dispozitivă a acesteia, a expresiei “cu modificările ulterioare” imediat după referirea la datele de identificare ale Monitorului Oficial în care s-a făcut republicarea, deoarece Codul de procedură penală a fost modificat și ulterior datei republicării, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.207/2000.

e) În **art.II** la **pct.5**, în noul cuprins al art.160⁶ ar trebui scris în final: soțul acestuia **sau** rudele apropiate.

f) La art.III, titlul actului normativ supus modificării, în speță Ordonanța de urgență a Guvernului nr.25/1997, trebuie redat așa cum a fost modificat prin Legea nr.87/1998 și anume :

“Ordonanța de urgență a Guvernului privind regimul juridic al adopției”.

Totodată, având în vedere faptul că Ordonanța de urgență a Guvernului nr.25/1997 a suferit modificări ulterioare, propunem inserarea sintagmei “cu modificările ulterioare”, antepusă expresiei “se modifică după cum urmează”, din finalul părții dispozitive a art.III.

g) Pentru un plus de rigoare juridică, sugerăm inserarea expresiei “și se completează”, după sintagma “se modifică”, din cuprinsul părții dispozitive a art.IV, deoarece prin proiect se preconizează **și completarea** Legii nr.143/2000 (pct.4 al art.IV).

h) În **art.IV** la **pct.4** privind introducerea unui alineat în art.14 din Legea nr.143/2000, ar trebui scris "la maximul special **prevăzut**", iar finalul textului ar fi mai clar dacă ar fi formulat "... **care nu poate depăși 5 ani, în cazul închisorii, sau maximul general, în cazul amenzii**".

p. **PREȘEDINTE**

Dragoș **ILIESCU**

București

Nr. *151/21.02.2001.*